

Хмельницький національний університет
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра слов'янської філології

КУРСОВА РОБОТА З ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ (польська мова):

**методичні вказівки
до написання курсових робіт
здобувачами вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня за ОПП «Філологія. Польська
мова і література, друга мова – англійська, переклад»**

Хмельницький 2025

Курсова робота з теорії і практики перекладу (польська мова): методичні вказівки до написання курсових робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОПП «Філологія. Польська мова і література, друга мова – англійська, переклад». Укладачі Н. М. Торчинська, Т.О. Мороз, З.І.Шаховал; відповід. за випуск Н. М. Торчинська. Хмельницький, 2025. 42 с.

Укладачі:

Торчинська Н. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології;

Мороз Т.О., доктор філософії, доцент кафедри слов'янської філології;

Шаховал З.І., викладача кафедри слов'янської філології

Відповідальна за випуск – Торчинська Н. М., кандидат філологічних наук, завідувач кафедри слов'янської філології.

Рецензенти:

Станіславова Л.Л., кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології ХНУ;

Подлевська Н.В., кандидат педагогічних наук, декан ГПФ, доцент кафедри слов'янської філології ХНУ

Рекомендовано до випуску рішенням
кафедри слов'янської філології
Хмельницького національного університету
(протокол № 1 від 29 серпня 2025 року)
та
науково-методичної ради гуманітарно-педагогічного факультету
Хмельницького національного університету
(протокол № 1 від 1 вересня 2025 року)

ВСТУП

Курсова роботи із дисципліни «Теорія і практика перекладу (польська мова)» посідає важливе місце в лінгвістичній науковій підготовці полоністів-перекладачів і виконується відповідно до освітньо-професійної програми «Польська мова і література, друга мова – англійська, переклад», складеної для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності В11 Філологія, спеціалізації В11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська, додаткової спеціалізації В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська.

Курсова робота є формою самостійної науково-дослідної діяльності студента й становить логічно завершене теоретичне та/ або емпіричне дослідження, що виконується протягом визначеного навчального періоду. Її мета полягає в систематизації, поглибленні та узагальненні знань, набутих у процесі вивчення навчальних дисциплін, а також у формуванні навичок наукового пошуку. Під час написання курсової роботи студент розвиває аналітичне й критичне мислення, опановує методи роботи з науковими джерелами, вчиться коректно інтерпретувати отримані результати та аргументовано формулювати власні висновки. Крім того, курсова робота є важливим етапом підготовки до виконання складніших наукових досліджень, зокрема кваліфікаційних робіт.

Мета написання курсової роботи із теорії і практики перекладу полягає в систематизації та поглибленні знань здобувача освіти з галузі перекладознавства, а також у розвитку самостійних дослідницьких навичок та практичних умінь застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретного мовного матеріалу; продемонструвати високий рівень практичної мовної компетенції та аналітичного мислення щодо польської мовної системи.

Написання курсової роботи має сприяти реалізації таких **завдань**:

- проаналізувати й узагальнити наявні теоретичні положення, концепції та підходи до вивчення обраного мовного явища;

- здійснити пошук та опрацювання наукової літератури (монографій, статей, довідників) польською та іншими мовами, що стосуються теми дослідження;

- обґрунтувати вибір методів дослідження і коректно застосувати їх;

- дібрати репрезентативний фактичний мовний матеріал (тексти, висловлювання, лексичні одиниці) із різних джерел (художні твори, ЗМІ, корпуси, розмовна мова) для подальшого аналізу;

- провести детальний лінгвістичний (перекладознавчий) аналіз дібраного матеріалу відповідно до заявленої теми;

- класифікувати та систематизувати виявлені мовні факти, виявити закономірності та особливості їхнього функціонування.

- сформулювати аргументовані наукові висновки, які є безпосередньою відповіддю на поставлені в роботі завдання;

- дотримуватися академічних вимог до структури, логіки викладу та оформлення наукової роботи (вступ, розділи, висновки, список літератури);

- продемонструвати високий рівень володіння польською мовою при роботі з джерелами.

Зокрема, у процесі підготовки, написання та захисту курсової роботи із теорії і практики перекладу здобувач вищої освіти має оволодіти такими загальними та фаховими **компетентностями**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК 02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 04 Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 06 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 07 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 08. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 09 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 11. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях. ЗН 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 13 Здатність проведення досліджень на належному рівні. ЗК 14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

ФК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. ФК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються. ФК 04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. ФК 05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. ФК 06 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську, польську та англійську мови в

усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. ФК 07 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту. ФК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. ФК 09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами. ФК 10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів та жанрів. ФК 11 Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

УК 01 Здатність перекладати і редагувати різностильові тексти, здійснювати усний та письмовий переклади

та **результати навчання**: ПРН 02 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. ПРН 03 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти. ПРН 06 Використовувати інформаційні й комунікативні технології для вирішення спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності. ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. ПРН 12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють. ПРН 13 Аналізувати й інтерпретувати твори української й зарубіжної літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. ПРН 14 Використовувати польську та англійську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і

регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. ПРН 15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. ПРН 17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання. ПРН 19 Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології. ПРН 20 Дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів академічної доброчесності. ПРН 22 Здійснювати різні види перекладів із польської / англійської мови українською мовою і навпаки в усній і письмовій формах, перекладати і редагувати різностильові та спеціальні тексти.

Процес підготовки, написання та захисту курсової роботи закріплює навички самостійної аналітичної науково-дослідної діяльності та залежить від чіткого дотримання основних вимог, які стосуються насамперед наукового рівня роботи, її змісту, структури, форми викладу матеріалу, оформлення.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (графік роботи, тематика)

Курсова робота – це результат наукового пошуку, який проводять здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача.

Курсова робота може бути написана або польською мовою, або українською мовою, але з ілюстративним матеріалом польською мовою. Проте в будь-якому випадку курсова робота повинна бути оформлена за вітчизняними нормативними вимогами до робіт такого зразка.

Важливим і відповідальним етапом у написанні цих наукових робіт є вибір теми, яку студент обирає самостійно із низки тем, запропонованих викладачами (із можливим її корегуванням відповідно до бажання і можливості студента). Тему і керівника курсової роботи студент обирає у вересні і працює над нею упродовж семестру.

Тематика курсових робіт розробляється на кафедрі слов'янської філології і затверджується на початку семестру, у якому передбачене написання роботи. Її зміст визначається переліком тих курсів та спецкурсів, які викладаються викладачами кафедри.

Завершена курсова робота подається на кафедру не пізніше, ніж за 5 днів до визначеної дати основного захисту. Обсяг курсової роботи – 25–30 друкованих сторінок (без додатків).

Захист курсової роботи проходить публічно перед комісією, яка складається мінімум із 3 осіб.

Викладачі, які керують написанням курсових робіт, у вересні видають студентові завдання на курсову роботу і разом зі студентами складають графік роботи над курсовою роботою та контроль за його виконанням.

Здобувач освіти протягом семестру обов'язково повинен консультиватися із керівником стосовно написання курсової роботи. Графік консультацій складається на початку семестру і

затверджується на засіданні кафедри. За потреби студент може просити про додаткові консультації.

Орієнтовний графік роботи над курсовою роботою

<i>№</i>	<i>Найменування етапів курсової роботи</i>	<i>Термін виконання етапів роботи</i>
1.	Обрання теми курсової роботи	Вересень
2.	Опрацювання наукової літератури з теми	Вересень-жовтень
3.	Написання першого розділу роботи	Вересень-жовтень
4.	Написання другого/ третього розділу курсової роботи	Жовтень-листопад
5.	Апробування результатів дослідження шляхом здійснення публікації в збірнику наукових праць та участі в конференціях	Протягом вересня-листопада
6.	Захист курсової роботи	Грудень

Орієнтовна тематика курсових робіт

1.Переклад цифрового дискурсу: особливості відтворення мови соціальних мереж і месенджерів (на матеріалі дописів, коментарів або чатів).

2.Прагматичні аспекти перекладу політично чутливих текстів у сучасних медіа (на прикладі новинних або аналітичних матеріалів).

3.Засоби експресії в мові перекладу (на прикладі перекладу метафор та образних засобів у поезії).

4.Переклад термінології нових технологій: проблеми стандартизації та варіантності (штучний інтелект, ІТ, кібербезпека).

5.Особливості перекладу усного спонтанного мовлення (інтерв'ю, подкасти, стріми).

6.Переклад ідентичності персонажа: мовні засоби соціальної, вікової та регіональної характеристики.

7.Когнітивні стратегії перекладача в умовах часових обмежень (на матеріалі усного перекладу або live-перекладу).

8. Переклад текстів для відеоігор: між локалізацією, наративом і геймерським досвідом.

9. Відтворення емоційної модальності в перекладі публіцистичних текстів (заголовки, слогани, коментарі).

10. Постредагування машинного перекладу: типові помилки та критерії якості (порівняльний аналіз МТ і людського перекладу).

2. ЗАГАЛЬНІ НАСТАНОВИ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. СКЛАДАННЯ ПЛАНУ (ЗМІСТУ) КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ЗБІР МАТЕРІАЛУ

План, тобто ЗМІСТ, роботи містить назви розділів та підрозділів роботи із вказівкою сторінок, на яких вони починаються. Формулювання назв має бути чітким, логічним і лаконічним (як правило, використовуються односкладні номінативні або двоскладні еліптичні речення).

При складанні плану потрібно пам'ятати про два етапи – попередній (переважно після вибору теми й ознайомлення з основними джерелами) і кінцевий (формулюється після написання роботи відповідно до опрацьованого матеріалу) варіанти.

Курсова робота може передбачати укладання картотеки мовних / літературних фактів на основі тексту твору чи кількох творів певного автора або кількох авторів. За допомогою цієї картотеки в основній частині роботи здійснюється систематизація і класифікація досліджуваного матеріалу.

Опрацювання наукової літератури з обраної теми дозволяє авторові курсової роботи засвоїти певні факти, думки попередніх дослідників, доповнити їх власними спостереженнями, судженнями, самостійними висновками. Наведені твердження з науково-методичної літератури необхідно паспортизувати. Результати дослідження узагальнюються, висновки обов'язково обґрунтовуються.

2.2. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.2.1. Складники вступу і приклади їх формулювання

Курсова робота має складатися зі вступу, двох розділів, які діляться на підрозділи, висновків, переліку джерел посилання, а за наявності – списку використаних джерел або

переліку джерел посилання та додатків. Відповідно і ЗМІСТ повинен містити назви вступу, розділів, підрозділів, висновків, переліку джерел посилання, додатків (див. *Додатки*)

Обсяг курсової роботи – 25–30 сторінок без додатків (кількісно додатки не обмежуються, але вони не повинні перевищувати обсяг роботи).

ВСТУП зазвичай займає 2–3 сторінки, на яких автор розкриває сутність і стан наукової проблеми, обґрунтовує актуальність обраної теми, визначає мету і завдання дослідження, об'єкт і предмет, джерельну базу, методи, наукову новизну, практичне значення роботи, тобто таким чином формулює науковий апарат дослідження.

У вступі, який повинен починатися з мотивування **АКТУАЛЬНОСТІ** обраної теми, розкривається її актуальність та ступінь вивчення на певному етапі філологічної науки, що обґрунтовується шляхом критичного аналізу відповідної літератури і характеристикою найбільш переконливих поглядів. Тому у вступі необхідно вказати прізвища науковців, які займалися вивченням досліджуваної проблеми, далі зазначити, які аспекти ще не описані (або розкриті лише частково), а отже, вимагають подальшого вивчення, що й зумовлює актуальність курсової роботи (тут і далі пропонуємо приклади формулювання компонентів наукового апарату до теми: ***Відтворення гендерно маркованої лексики в перекладі: норма, варіативність, ідеологія***).

Н-д: ...Незважаючи на зростання інтересу сучасного перекладознавства до проблем гендеру, ідеології та мовної норми, питання відтворення гендерно маркованої лексики в перекладі досі залишається дискусійним і недостатньо систематизованим. У наукових працях переважає загальнотеоретичний підхід до гендерної проблематики, тоді як аналіз конкретних перекладацьких рішень у межах нормативності, варіативності та ідеологічної зумовленості здійснюється фрагментарно. Це й зумовлює **актуальність** обраної теми курсової роботи.

Далі автор має визначитися з метою свого наукового пошуку та вказати, які завдання ставить перед собою.

МЕТА – це запланований кінцевий результат, якого прагне досягнути студент у процесі виконання курсової роботи.

Н-д:

Мета дослідження – проаналізувати особливості відтворення гендерно маркованої лексики в перекладі з погляду мовної норми, варіативності та ідеологічних чинників.

ЗАВДАННЯ визначають спрямованість і хід дослідження, структуру роботи, оскільки кожному із завдань може відповідати певна змістова частина – розділ, підрозділ. Завдання дослідження формулюється у вигляді чотирьох-шести речень, що починаються зі слів: *вивчити...*, *описати...*, *встановити...*, *виявити...* тощо.

Н-д:

Поставлена мета передбачає розв’язання таких основних завдань:

- розглянути основні підходи до вивчення гендерно маркованої лексики в лінгвістиці та перекладознавстві;
- з’ясувати поняття гендерної маркованості та способи її мовної репрезентації;
- проаналізувати перекладацькі стратегії відтворення гендерно маркованої лексики;
- визначити роль мовної норми та варіативності в перекладі гендерно чутливої лексики;
- виявити вплив ідеологічних чинників на перекладацькі рішення.

ОБ’ЄКТ – це матеріал, який безпосередньо аналізують, систематизують, опрацьовують у роботі і на основі опису якого робляться відповідні висновки. В об’єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження.

ПРЕДМЕТ – це явище, обране для вивчення, яке зумовлює проблемну ситуацію.

Отже, об'єкт – це загальна сфера пошуку, а предмет – те конкретне, що досліджується.

Н-д:

Об'єктом курсової роботи є гендерно маркована лексика в оригінальних та перекладених текстах.

Предмет – особливості відтворення гендерно маркованої лексики в перекладі з урахуванням мовної норми, варіативності та ідеологічних чинників.

Далі автор, за бажанням і залежно від теми, описує **ДЖЕРЕЛЬНУ БАЗУ** дослідження, тобто вказує ту художню або наукову літературу (наприклад, словники), яка й стала джерелом для написання роботи.

Н-д:

Джерельну базу дослідження становлять оригінальні та перекладені художні, публіцистичні або медійні тексти, а також лексикографічні джерела, нормативні словники, наукові праці з лінгвістики, гендерних студій та теорії перекладу.

У вступі також слід вказати, які методи дослідження сприяли опрацюванню матеріалу та написанню роботи.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ – це основні шляхи, прийоми розв'язання проблеми. Тут можна вказувати як *загальнонаукові* (аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення, спостереження), так і *спеціальні* (лінгвістичні – описовий, порівняльно-історичний, конструктивний, структурний, семантико-стилістичний, контекстуальний; літературознавчі – біографічний, герменевтичний, естетичний, художній тощо).

Н-д:

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у роботі використано описовий метод, порівняльний аналіз, контекстуальний аналіз, метод компонентного аналізу, а також елементи перекладознавчого аналізу.

Наступним компонентом наукового апарату є **НАУКОВА НОВИЗНА** курсової роботи, де здобувач вищої освіти вказує, що нового він вніс у процес дослідження обраної

теми, проте формулювати її слід коректно, уникаючи слів на зразок *вперше описано, вперше проаналізовано*. Варто зазначити відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (*удосконалено... (udoskonalono...), отримало подальший розвиток... (ta następujący rozwój...), створено... (utworzono...), зроблено спробу... (próbowano...)*).

Н-д:

Наукова новизна курсової роботи полягає в комплексному аналізі гендерно маркованої лексики в перекладі з урахуванням нормативних, варіативних та ідеологічних аспектів, а також у систематизації перекладацьких стратегій її відтворення.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ – це вказівка на можливість використати результати дослідження в практичній діяльності.

Н-д:

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів у курсах теорії та практики перекладу, лексикології, стилістики, а також у навчальній і науково-дослідній роботі студентів-філологів. Отримані матеріали можуть слугувати фактичним підґрунтям для подальших досліджень гендерної проблематики в перекладознавстві.

Результати будь-якого наукового дослідження мають пройти **АПРОБАЦІЮ**, тобто заслуховуватися на засіданнях наукового гуртка, кафедри, на конференціях, висвітлюватися у збірниках наукових праць тощо. Якщо апробація результатів дослідження була, то про це слід вказати.

Н-д:

Апробація дослідження. Основні положення курсової роботи заслуховувалися на засіданнях наукового гуртка «Полоністичні студії» та на загальноуніверситетській звітно-науковій конференції викладачів і студентів Хмельницького національного університету, а також викладені у тезах, надрукованих у збірнику наукових праць «Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика» (Хмельницький, 2028 р.).

2.2.2. Орієнтовне наповнення основної частини курсової роботи

ОСНОВНА ЧАСТИНА – це найбільший за обсягом пласт курсової роботи, який відображає вміння студента самостійно описувати, аналізувати і систематизувати теоретичний та практичний матеріал, зіставляти й узагальнювати різні досліджувані явища. Зміст розділів і підрозділів основної частини повинні точно відповідати темі роботи і повністю її розкривати. Ці розділи мають показати вміння стисло, логічно й аргументовано викладати матеріал. Обов'язковою умовою написання роботи є дотримання норм академічної доброчесності, зокрема цитування наукової та науково-методичної літератури з обов'язковою вказівкою номера джерела зі списку літератури та сторінки, на якій вміщено цитату).

Як правило, **перший розділ** є теоретичним і бажано його поділити щонайменше на два підрозділи.

У **першому підрозділі** слід провести характеристику основної літератури з обраної теми, включаючи монографії, навчальні посібники та окремі наукові статті, які містять ключові висновки для відповідного напряму досліджень. Огляд має бути сфокусований виключно на визначеній темі курсової роботи, а не на опосередковано пов'язаних питаннях.

Орієнтовна структура огляду літератури:

– літературні джерела, що висвітлюють історію розвитку проблеми перекладу чи певного перекладознавчого явища, пов'язаного з польською мовою;

– теоретичні роботи, які повністю присвячені обраній темі (наприклад, конкретній стратегії перекладу, виду еквівалентності, чи перекладу певних лексико-граматичних одиниць польської мови);

– роботи, які розкривають проблему частково або містять розділи/підрозділи, важливі для дослідження.

Короткий висновок про ступінь висвітленості в науковій

літературі основних аспектів теми та визначення «білих плям» (що саме не було досліджено або потребує уточнення) – це обґрунтує актуальність власного дослідження.

У другому (та, за потреби, наступних) підрозділі першого розділу необхідно:

– з'ясувати сутність усіх ключових понять (термінів) та категорій, які будуть описуватися та використовуватися в курсовій роботі (наприклад, «трансформація», «еквівалентність», «прагматика перекладу», «реалія», «фразеологізм», «концепт» тощо);

– проаналізувати наявні в науці типи класифікацій та підходів до вивчення того наукового матеріалу, з яким працюватиме студент (наприклад, класифікації перекладацьких трансформацій, види еквівалентності, підходи до перекладу польських реалій);

– сформулювати власну робочу дефініцію чи обрати найбільш релевантну для дослідження, обґрунтувавши свій вибір.

Другий розділ присвячений безпосередньо аналізу фактичного матеріалу та результатам власного дослідження. Цей розділ є практичним і повинен містити результати власного наукового дослідження на матеріалі польської та української мов (або їх перекладів). Назва розділу має бути близькою до теми курсової роботи.

У першому підрозділі другого розділу на початку розділу доцільно описати методику застосованого аналізу (наприклад, порівняльно-зіставний аналіз, метод контекстуального аналізу, кількісний аналіз тощо) та представити корпус дослідження (з яких джерел відібрано матеріал: кількість творів, тип текстів, обсяг проаналізованого матеріалу).

У другому підрозділі другого розділу викладає власну класифікацію та характеристику досліджуваних явищ. На противагу першому розділу, де був огляд результатів досліджень науковців, у цьому розділі слід запропонувати

власну градацію, класифікацію, характеристику та диференціацію досліджуваних явищ.

Тут відбувається *систематизація* матеріалу, яка полягає у проведенні аналізу відібраних одиниць (текстів, речень, слів, фразеологізмів, реалій тощо) з польської та української мов або їхніх перекладів.

Основна увага зосереджується на *класифікації*, де необхідно згрупувати матеріал за певними ознаками (наприклад, за типом перекладацької трансформації, за ступенем еквівалентності, за тематичними групами, за стилістичною функцією).

Текст розділу обов'язково має супроводжуватися конкретними прикладами (ілюстративним матеріалом), дібраним із джерел дослідження (оригінал та переклад, або зіставлявані одиниці двома мовами). Приклади подаємо курсивом.

Наприклад: якщо тема «Особливості перекладу польських власних назв в українських ЗМІ», варто проаналізувати приклади перекладу конкретних імен та прізвищ, географічних назв, назв установ, класифікуєте їх за типом (транслітерація, транскрипція, калькування) та оцінити їхню адекватність / еквівалентність.

Обов'язково **до кожного розділу** необхідно зробити висновки та узагальнення, що ґрунтуються винятково на результатах практичного аналізу і підтверджують чи спростовують висунуту гіпотезу.

Отже, у другому розділі автор обов'язково має висвітлити те нове, що він з'ясував і виявив у процесі дослідження.

2.3.3. Заключна частина курсової роботи

Курсова робота закінчується **ВИСНОВКАМИ** (2–3 сторінки) – послідовним, логічно струнким викладом отриманих результатів та вказівкою на ступінь реалізації мети і розв'язання

поставлених завдань дослідження, сформульованих у вступі. Студент повинен розкрити суть усіх частин курсової роботи, відводячи для цих компонентів по 1–2 абзаци. У висновках не наводяться цитати, ілюстративний матеріал, оскільки це узагальнення, синтез усього сказаного в розділах дослідження. Ні в якому разі не можна просто копіювати окремі положення, що були викладені вище. Працюючи над висновками, слід перевірити, чи відповідають сформульовані висновки меті та завданням курсової роботи, означеним у вступі. У висновках не повинно пропонуватися ніякої принципово нової інформації.

Останній абзац у висновках – це **ПЕРСПЕКТИВА**, де зазначається, що дослідження не є кінцевим і повністю не розв'язує проблематики визначеної теми, а тому вимагає подальших напрацювань.

Після висновків міститься **ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ**, який має спільну з основним текстом нумерацію сторінок, але не входить до загального обсягу роботи. **ПЕРЕЛІК** формується з накопичених під час роботи джерел та літератури, подається в алфавітному порядку із наскрізною нумерацією

Якщо робота написана польською мовою, але автор поряд із польськомовними джерелами також послуговувався українською літературою, то спочатку записуємо польські, а потім українські джерела. Якщо робота написана українською мовою, то розпочинати слід із літератури кириличного алфавіту, а потім – латинського.

ДОДАТКИ. Матеріали, які не ввійшли до основного змісту курсової роботи, але мають неабияке теоретичне і практичне значення для повного розкриття теми дослідження, подаються в додатках.

За змістом додатки бувають різними: це, наприклад, копії документів (грамот, рукописів, листів та ін.), словник термінів, словник досліджуваних одиниць, діаграми, таблиці, карти тощо.

2.4. КОМПОЗИЦІЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Наукова робота повинна містити такі складники:

1) *титульний лист*; 2) *зміст*; 3) *вступ*; 4) *розділи основної частини*; 5) *висновки*; 6) *перелік джерел посилання*; 7) *додатки* (за необхідності).

Титульний листок є першою сторінкою курсової роботи і заповнюється за чітко визначеними правилами *українською* мовою.

У верхньому полі вказується повна назва навчального закладу, через 1 інтервал – назва кафедри, на якій виконується курсова робота.

Нижче у середньому полі великими літерами пишеться вид роботи «КУРСОВА РОБОТА» із вказівкою дисципліни. Далі вказується тема роботи (без взяття в лапки, без крапки). Назва повинна бути по можливості короткою, точною і відповідати основному змісту. Якщо автор хоче конкретизувати назву своєї роботи, в дужках або через двокрапку можна вказати, який саме аспект досліджується в роботі.

Нижче, по центру, зазначається **шифр**, який складається з коду документа (КР – курсова робота) та шифру спеціальності (СОП / ФППА), коду індивідуального плану студента (номер залікової книжки; якщо номер п'ятизначний, то перед ним ставиться 0), номера групи (01 чи 02), номера завдання (номер студента за списком у групі – 01, 09, 14...) та позначення документа (00). Далі вказуємо інформацію щодо галузі знань, спеціальності, спеціалізації, курсу, групи, у якій навчається студент, його підпис, ім'я та прізвище (записане великими літерами – Софія КОВТУН).

У графі «керівник» записується посада, вчене звання, науковий ступінь, ім'я та прізвище наукового керівника. Зверніть увагу, що тут також пишемо повністю ім'я та прізвище (великими літерами – н-д, Наталія ТОРЧИНСЬКА).

У правому кутку титульного листа, через 2–3 інтервали, залишається місце для оцінки (кількість балів, за національною

шкалою, оцінка ECTS) та підписів членів комісії, прізвища яких також вказується.

У нижньому полі посередині вказується місце виконання роботи та рік її написання (без слова *рік*) (див. Додаток А).

Зміст міститься після титульного листа. У ньому подаються назви всіх розділів і підрозділів із вказівкою сторінок, із яких вони починаються. Назви розділів і підрозділів у змісті повинні точно повторювати відповідні назви в тексті роботи. Скорочувати або подавати їх в іншому формулюванні чи послідовності не можна.

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, аббревіатура тощо, то, за бажанням автора, після змісту з окремої сторінки в алфавітному порядку подається **список умовних скорочень** (що обов'язково відображається і в змісті курсової роботи). Перелік слід друкувати двома колонками, у яких зліва за абеткою пропонують скорочення, а справа – їхнє розшифрування.

Вступ. У вступі починається виклад наукового дослідження. Усі компоненти наукового апарату виділяються напівжирним курсивом (див. зразки вище).

Текст **основної частини** роботи ділиться на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин курсової роботи **ЗМІСТ, ВСТУП, НАЗВИ РОЗДІЛІВ, ВИСНОВКИ, ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ, ДОДАТКИ** друкуються зверху посередині нової сторінки з великої літери. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу напівжирним шрифтом. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Кожен розділ курсової роботи починають із нової сторінки. Підрозділи, пункти та підпункти пишуть з абзацу, через рядок від попереднього тексту.

Нумерацію сторінок подають у правому верхньому куті арабськими цифрами без знака №.

Структурні частина нумеруються арабськими цифрами 1,

2, 3, далі йде назва розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка (наприклад, 1.1, 1.2, 2.1). Далі йде назва підрозділу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу, де вказується номер розділу, підрозділу і пункту через крапку (наприклад, 1.1.3, 2.1.2). Далі йде назва пункту.

Перелік джерел посилання містить усю наукову та науково-методичну літературу, яку використовував автор у процесі написання роботи. У курсовій роботі кількість використаної літератури може становити 25–30 одиниць. Список друкується в алфавітному порядку, згідно з нормами оформлення бібліографії (див. у додатках).

Додатки – це не обов’язкова, але в багатьох роботах дуже необхідна частина курсової роботи. Кожен додаток починаємо з нового листка із вказівкою в правому верхньому куті слова «Додаток» і тематичним заголовком. За наявності в роботі одного додатка позначаємо так: «Додаток А», у наступному рядку по центру листка подаємо його назву. Якщо ж у роботі два або більше додатків, то вони позначаються відповідно до алфавіту (крім літер І, Є, І, Й, О, Ч, Ї), наприклад: «Додаток Б», «Додаток В» (не забуваючи про тематичну назву) і т. д. Нумерація сторінок, на яких подано додатки, повинна бути наскрізною і має продовжувати загальну нумерацію сторінок основного тексту.

Зв’язок основного тексту з додатками здійснюється через посилання, які вживаються зі словом *дивись*, яке зазвичай скорочується (має форму *див.*) і вписується разом із шифром у круглі дужки.

3. МОВА І СТИЛЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Мова і стиль наукової, зокрема й курсової, роботи склалися під впливом академічного етикету, сутністю якого є інтерпретація власних і запозичених поглядів із метою обґрунтувати наукову істину. Стиль наукової роботи – це стиль

безособового монологу, позбавленого емоційного та суб'єктивного забарвлення. Автор у роботі не повинен давати оцінку власним досягненням. Норми наукової комунікації суворо регламентують характер викладення наукової інформації.

Найбільш ваговою у науковому стилі є логічність мовлення, яка виражається з допомогою спеціальних функціонально-синтаксичних засобів зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, далі, по-перше, отже* і т. ін.), заперечення (*проте, але, тоді як, однак*), причинно-наслідкові відношення (*таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, крім того, до того ж* ()), перехід від однієї думки до іншої (*зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на...*), результат, висновок (*отже, значить, як висновок, таким чином, усе вищесказане дозволяє зробити висновок, слід сказати...*).

Засобами логічного зв'язку можуть також виступати займенники, прикметники і дієприкметники (*той, такий, певний, названий, вказаний, зазначений, досліджуваний*). Але у викладі матеріалу слід уникати дієприкметника *даний*, оскільки цей термін більш притаманний фізико-математичним наукам.

Науковий текст характеризується точністю словесного викладу і використанням спеціальної термінології, що дозволяє у короткій та економній формі давати розгорнуті визначення і характеристики наукових фактів, понять, процесів, явищ. Слід пам'ятати, що науковий термін – це висвітлення певного явища, тому й добирати терміни необхідно дуже уважно (наприклад, часто змішують поняття *діалектний* (стосується діалектології) і *діалектичний* (стосується філософії), *польський* (стосується Польщі і поляків) і *полоністичний* (стосується полоністики як науки, що вивчає польську мову, літературу, історію) тощо).

Що ж стосується мовнотилістичного оформлення наукової роботи, то треба зазначити, що в *українськомовних* текстах віддають перевагу іменникам з абстрактним значенням (*наука, теорія, гіпотези, погляди, переконання*) та віддієслівним

іменникам (*дослідження, розгляд, вивчення, поліпшення, створення*). Проте слід уникати однотипних ланцюжків із таких іменників, оскільки вони роблять речення громіздким і немилозвучним: *завдання вивчення фонетичних явищ; необхідність прочитання творів літератури*. Доцільно буде один із таких іменників замінити інфінітивом або підрядним реченням мети (*завдання вивчити ...*). При творенні вищих ступенів порівняння прикметників перевагу надають аналітичним формам (*більш актуальний, найбільш ґрунтовний*). Серед дієслівних форм переважають зворотні дієслова та форми на -но, -то (*«у статті розглядаються...», «розв'язано такі завдання...»*). Особливістю писемної наукової мови є наявність вставних слів і словосполучень на позначення ступеня достовірності повідомлення або на вказівку джерела інформації (*дійсно, насправді, зрозуміло, можливо, ймовірно; на думку..., на нашу думку, за повідомленням...*).

Автору наукової роботи слід намагатися застосовувати мовні конструкції, що виключають вживання особового займенника першої особи однини «я». На сьогодні стало неписаним правилом, коли автор роботи виступає в множині та замість «я» вживає займенник «ми», що дозволяє висловити свою думку як думку певної групи людей, наукової школи або наукового напрямку.

Проте самого займенника **ми** також намагаються уникати, замінюючи двоскладні речення односкладними (*«Було укладено картотеку...», «Спочатку аналізують...»*), або конструкціями на зразок: *«Автор вважає...», «Розроблено систему вправ для вивчення...»*).

Отже, у процесі написання курсової роботи слід дотримуватися таких критеріїв, як точність, ясність, стислість, логічність та цілісність.

4. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу друкують з одного боку аркуша формату А 4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервала (29–30 рядків на сторінці). Шрифт – Times New Roman, розмір кегля – 14, абзацний відступ – 1,25. Розмір шрифту для написання заголовків у рядках і колонках таблиць встановлює студент – виконавець курсової роботи. Приклади виділяються курсивом.

Текст роботи потрібно друкувати, дотримуючись таких розмірів полів: зліва – орієнтовно 30 мм, справа – 15 мм, зверху – 25 мм, знизу – 20 мм.

Таблиці в курсовій роботі необхідно подавати одразу після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Для їхнього позначення використовують відповідно слово «Таблиця» і нумерацію, яка складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка (наприклад, «Таблиця 2.5» («*Tabela 2.5*»)) (п'ята таблиця другого розділу). Далі йде тематичний заголовок.

5. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/ або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень,

відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Із метою боротьби з різними видами академічної недоброчесності, із-поміж яких – академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, списування, необ'єктивне оцінювання тощо, у Хмельницькому національному університеті ухвалено низку документів, у яких викладено політику і стандарти та описано процедуру дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Такими документами є «Стратегія розвитку Хмельницького національного університету», «Положення про дотримання академічної доброчесності», «Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету», «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Хмельницькому національному університеті», «Положення про діяльність Хмельницького національного університету у сфері інтелектуальної власності», «Статут Хмельницького національного університету» та ін.

Усі кваліфікаційні роботи за два тижні до захисту обов'язково перевіряють на наявність плагіату за допомогою систем Anti-Plagiarism та StrikePlagiarism. У разі виявлення плагіату (якого має бути 0%) або збігів (можна до 25 %), що перевищує встановлені нормативи, здобувач не допускається до захисту роботи до моменту усунення виявлених порушень та повторного проходження перевірки у системах AntiPlagiarism та StrikePlagiarism. Керівник роботи контролює процес доопрацювання і повторної перевірки роботи на академічний плагіат.

6. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЦИТУВАННЯ

Будь-яка наукова робота з метою виробити власний погляд вимагає цитування думок науковців, які займалися вивченням певної проблеми. Тому задля запобігання плагіату (привласнення чужого авторства, використання у своїх працях

чужого твору без покликання на автора) слід дотримуватися певних правил цитування.

1. Текст цитати береться в лапки і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання.

2. Цитування повинне бути повним, без довільного скорочення цитованого тексту і без перекручувань думки автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається і позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, в середині, наприкінці). Якщо перед опущеним текстом чи за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається (Наприклад: *У польській мові «кличний відмінок вживають переважно у формальному контексті; ... у розмовному використовують називний: Janie! – Jan! ... кличний відмінок не упускають при осудливому звертанні: złodzieju! – złodiu!»*).

3. При цитуванні кожна цитата має супроводжуватися посиланням на джерело, бібліографічний опис якого повинен наводитися відповідно до вимог бібліографічних стандартів. Посилання в тексті дипломної роботи на літературу або джерела роблять у квадратних дужках, вказуючи номер джерела у списку літератури, далі через кому – номер сторінки, наприклад: *«У польській мові компонент gołąbki у складі фразеологічного звороту залежить від дієслова gruchać»* [8, с. 19]. Причому крапка ставиться після квадратних дужок, а не після цитати.

4. При непрямому цитуванні (переказуванні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, варто бути максимально точним і коректним при оцінці щодо висловлюваного. Автор дослідження може одночасно пропонувати спільну думку кількох науковців, зафіксовану в різних джерелах, тоді в дужках через крапку з комою вказуються усі праці: [4, с. 25; 15, с. 78, 23, с. 111–112]. Якщо в тексті йде перелік науковців, які займалися вивченням того чи іншого питання, то у квадратних дужках вказується лише номер джерела: *Про польсько-українські мовні зв'язки та контакти*

писали у різні періоди Д. Главацький [4], Л. Гумецька [6], П. Житецький [9], І. Кононенко [12], О. Снівак [21], О. Ткаченко [23], І. Харченко [26] та ін.

5. Цитування не повинне бути ні надлишковим, ні недостатнім, тому що і те й інше знижує рівень наукової праці.

6. Якщо необхідно показати ставлення автора дослідження до окремих слів чи думок цитованого тексту, то після них ставлять знак оклику чи знак питання, які беруть у круглі дужки: *«Польська україністика має значні досягнення у галузі історії мови (!), фонетики, лексики, морфології»*.

7. Якщо автор наукової праці, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, він повинен це спеціально зазначити, тобто після тексту, що пояснює, ставиться крапка, потім указуються ініціали автора наукової праці, а весь текст включається в круглі дужки: *(розрядка наша. – І. К.), (підкреслено мною. – Л. Л.), (курсив наш. – Автори)*.

7. ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Здобувачі вищої освіти мають право використовувати інструменти штучного інтелекту (далі – ШІ) (ChatGPT, Claude, Gemini тощо) як допоміжні засоби у процесі написання кваліфікаційної роботи з дотриманням принципів академічної доброчесності. Дозволяється використання ШІ для: пошуку джерел, перефразування, редагування тексту, перевірки граматики, генерації ідей та структурування матеріалу. При цьому обов’язковим є:

1) зазначення факту використання ШІ у вступі або відповідному розділі роботи із вказівкою конкретних інструментів та сфер їх застосування (наприклад: «Для редагування та перевірки граматичної коректності тексту використовувався інструмент ChatGPT (версія 4.0)»);

2) критичне осмислення та верифікація всієї інформації, отриманої від ШІ, з обов’язковою перевіркою фактів за первинними джерелами;

3) самостійне формулювання ключових висновків, наукових положень та результатів дослідження.

Забороняється:

- повне або часткове копіювання текстів, згенерованих ШІ, без їх критичного опрацювання та адаптації;
- використання ШІ для створення фіктивних джерел або фальсифікації даних;
- приховування факту використання ШІ.

Усі випадки використання контенту, створеного або суттєво зміненого за допомогою систем штучного інтелекту, підлягають оформленню в списку використаних джерел. Рекомендується групувати записи ШІ-джерел наприкінці списку окремим підзаголовком: **«Джерела, згенеровані засобами штучного інтелекту»** (Додаток Д).

У тексті інформацію, згенеровану ШІ, можна позначити так: *Відповідь отримано за допомогою штучного інтелекту ChatGPT (OpenAI) у результаті запиту: «Поясни, що таке СОУ» (дата звернення: 10.11.2025).*

У короткій формі після цитування подати бібліографічне посилання.

Усі записи мають містити назву інструмента, версію моделі (якщо є), розробника, дату звернення та URL-покликання, якщо воно доступне.

Порушення цих вимог розглядається як порушення академічної доброчесності.

8. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершена курсова робота подається на кафедру не пізніше, ніж за 5 днів до визначеної дати основного захисту

Захист курсової роботи проходить публічно перед комісією, яка складається мінімум із 3 осіб.

Протягом 5–7 хвилин студент повинен обґрунтувати актуальність досліджуваної теми, схарактеризувати джерельну базу, коротко викласти зміст роботи, повідомити про зроблені висновки. На захист студент може підготувати мультимедійну

презентацію.

Після закінчення виступу студента члени комісії, всі присутні можуть поставити йому запитання, які стосуються курсової роботи. Відповіді повинні бути чіткими, лаконічними, вичерпними і по суті поставлених запитань.

Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» відповідно до шкали ECTS.

9.ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

При виставленні оцінки курсової роботи береться до уваги:

- оформлення курсової роботи (відповідно до вимог);
- зміст дослідження (глибина опрацювання теоретичного матеріалу, аналіз та узагальнення проведеного огляду літератури, висвітлення результатів власного дослідження, обґрунтованість висновків);
- захист роботи (доповідь та презентація, відповіді на запитання членів комісії та присутніх).

Оцінювання курсової роботи

Оцінки за роботу	Оцінка за захист	Разом
<i>Керівник кваліфікаційної роботи</i>	<i>Захист кваліфікаційної роботи</i>	60-100
40-60	20-40	

Науковий керівник, оцінюючи кваліфікаційну роботу (40–60 балів), враховує такі елементи:

- відповідність вимогам щодо оформлення роботи (8–12 балів);
- формулювання наукового апарату (8–12);
- аналіз наукової літератури з теми дослідження (8–12);
- системність і повнота у розкритті теми (8–12);
- правильність оформлення покликань і списку використаної літератури (8–12).

Захист курсової роботи фіксується у відповідному протоколі.

Оцінка за курсову роботу може бути знижена в таких випадках:

1. Оформлення:

- не відповідає вимогам до оформлення курсових робіт;
- наявність друкарських огріхів (розірвані ініціали, відсутні певні виділення основних складників курсової роботи (жирним) та прикладів (курсивом) тощо);
- відсутність назв таблиць, графіків, діаграм;
- наявність помилок в оформленні бібліографії, відсутність посилань у тексті, невідповідність нумерації;
- пропуск у ЗМІСТІ назв окремих складників роботи.

2. Недоліки змісту роботи:

- наявність фактичних помилок у викладі теоретичних та прикладних основ роботи, невідповідність термінопозначень, надто мала кількість термінів або ж перевантаження ними;
- використання великих фрагментів чужих текстів без зазначення їхнього джерела;
- розділи не завершуються висновковими реченнями;
- невідповідність назви роботи її реальному змісту.
- відсутність власних досліджень та інтерпретації одержаних результатів;
- висновки не розкривають змісту роботи, не висвітлюють рівня виконання поставлених завдань.

3. Доповідь і захист

- студент, доповідаючи, використовує презентацію і стовідсотково її дублює;
- презентація містить орфографічно-пунктуаційні та стилістичні помилки;
- студент виявляє невпевненість, не дає аргументованих відповідей на запитання.

**Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувача вищої освіти**

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерію оцінювання
Відмінно (А)	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка має дослідницький характер, оформлена відповідно до вимог, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При її захисті студент показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження та термінологією, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і детально відповідає на поставлені запитання.
Добре (В)	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка має дослідницький характер, оформлена відповідно до вимог, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При її захисті студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання. У змісті та мові роботи є лише незначні огріхи.
Добре (С)	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка має дослідницький характер, оформлена відповідно до вимог, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При захисті роботи студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погіршеності.
Задовільно (Д)	Оцінка виставляється за курсову роботу, оформлення якої може не повністю відповідати вимогам, ґрунтовний аналіз літератури відсутній, матеріал викладено непослідовно, ілюстративний матеріал незначний. Підготовлена до захисту презентація доповіді озвучується дослівно (презентація може бути відсутня). Основні тези роботи розкриті, але

	недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки. При захисті студент виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання.
Задовільно (Е)	Оцінка виставляється за курсову роботу, оформлення якої може не повністю відповідати вимогам, має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Презентація доповіді відсутня. Основні тези роботи не розкриті, недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки. При захисті студент виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає відповідей на запитання.
Незадовільно (недостатній)	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка не має дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам щодо оформлення і написання курсових робіт. Науковий апарат відсутній, у роботі немає висновків або вони мають декларативний характер. Презентація доповіді відсутня. При захисті курсової роботи студент дає переважно неправильні відповіді.

**Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання
і шкали оцінювання ЄКТС**

Оцінка а ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання. СОУ 207.02:2017. Укл.: Ю. М. Бойко, Г. В. Красильникова, Т. Ф. Косянчук. Хмельницький : ХНУ, 2017. 37 с.

2. Вимоги до оформлення курсової роботи. URL: <http://studies.in.ua/sovetu/1417-vimogi-do-oformlennya-kurovoyi-roboti.html>

3. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Укл. Н. Петрова, Г. Плиса, Т. Жигун. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16. с.

4. Методичний посібник студентам історичного факультету з написання та оформлення курсових і дипломних робіт. Упор. С. В. Ковальський та ін. Одеса, 2015. 56 с.

5. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації. Автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Київ: УБА, 2016. 117 с.

6. Польська мова і література : методичні вказівки до написання курсових робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОП «Середня освіта. (Мови та літератури (польська, українська))». Укладачі Н. М. Торчинська, Н. В. Подлевська, Ю. І. Серкова; відповід. за випуск Н. В. Подлевська. Вид. друге, доп. Хмельницький, 2021. 43 с.

7. Текстові документи. Загальні вимоги СОУ 207.01:2017. Укл. Ю. М. Бойко, Г. В. Красильникова, Т. Ф. Косянчук. Хмельницький : ХНУ, 2017. 45 с.

8. Торчинський М. М. Культура наукової мови : електронний навчальний посібник. Хмельницький : ХНУ, 2012. 264 с.

Додаток А.

Зразок оформлення титульного листа курсової роботи

Хмельницький національний університет
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра слов'янської філології

КУРСОВА РОБОТА

із теорії і практики перекладу (польська мова)

на тему: **Відтворення гендерно маркованої лексики в польському перекладі: норма, варіативність, ідеологія**

КРФППА.012345.01.12.00

Галузь знань	В Культура, мистецтво, гуманітарні науки
Спеціальність	В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Спеціалізація	В11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
Додаткова спеціалізація	В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітня програма	Філологія. Польська мова і література, друга мова – англійська, переклад

Студентки IV курсу групи ФППА-22-1 _____ Аліни ХИТРОВОЇ
підпис

Керівник – канд. філол. наук, доцент _____ Наталія ТОРЧИНСЬКА
підпис

Кількість балів: _____
Оцінка за шкалою:
національною _____ / ECTS _____

Члени комісії:	_____	_____
	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
	_____	_____
	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
	_____	_____
	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Теоретичні засади вивчення гендерно маркованої лексики в перекладознавстві.....	6
1.1. Стан вивчення гендерної проблематики в лінгвістиці та перекладознавстві.....	6
1.2. Поняття гендерно маркованої лексики та способи її мовної репрезентації.....	9
1.3. Мовна норма, варіативність та ідеологія в перекладі гендерно чутливої лексики.....	12
2. Особливості відтворення гендерно маркованої лексики в польському перекладі.....	15
2.1. Стратегії перекладу гендерно маркованої лексики з урахуванням мовної норми.....	15
2.2. Варіативність перекладацьких рішень у відтворенні гендерної маркованості.....	18
2.3. Ідеологічні чинники та їх вплив на переклад гендерно маркованої лексики.....	25
Висновки.....	27
Перелік джерел цитування.....	30
Додатки.....	32
Додаток А. Перелік гендерно маркованих лексичних одиниць, виокремлених з оригінальних текстів.....	30
Додаток Б. Приклади перекладацьких відповідників гендерно маркованої лексики в польському перекладі.....	31

Додаток В

Зразки оформлення використаної літератури (ДСТУ 8302:2015)

Джерело	Приклад оформлення
Один автор	1. Непоп-Айдачич Л. Польська когнітивна етнолінгвістика : навчальний посібник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. 336 с. 2. Klemensiewicz Z. Historia języka polskiego. Warszawa, 2002. 828 s.
Два автори	1. Тищенко Т., Зелінська О. Виразальний потенціал діалектної лексики у романах Марії Матіос. <i>Вісник Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника</i> . Івано-Франківськ, 2012. С. 268–290. 2. Kwilecka I., Popowska-Taborska H. Bartłomiej z Bydgoszczy leksykograf polski pierwszej połowy XVI w. Wrocław – Gdańsk, 1977. 93 s.
Три автори	Біленька-Свистович Л., Ковалевський Є, Ярмолюк М. Польська мова (1-й рік навчання) для закладів загальної середньої освіти з навчанням польською мовою. 5 клас. Чернівці : Букрек, 2018. 176 с.
Чотири автори	Плющ М. Я., Бевзенко С. П., Грипас Н. Я., Козачук Г. О. Сучасна українська літературна мова : підручник. За ред. Плющ М. Я. Київ: Вища школа, 2000. 430 с. 2. Saloni Z., Woliński M., Wołosz R., Gruszczyński W., Skowrońska D. Słownik gramatyczny języka polskiego. Warszawa, 2015. Wyd. III, online.
5 і більше авторів	Мовчан Р. В., Ковалів Ю. І., Погребенник В. Ф. та ін. Українська література: 11 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закладів. Київ; Ірпінь : Перун, 2003. 496 с.
Без автора	Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст. Упоряд. Б. Бакула; за заг. ред. В. Моренця. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 535 с.
Багатотомний документ	1. Словник української мови : в 11 томах. Київ : Наукова думка, 1970 – 1980. 2. Nowa księga przysłów i wyrażeń przysłowiowych polskich. Pod red. J. Krzyżanowskiego. Warszawa, 1969–1978. T. I–IV. 3. Cackowski Z. Osobliwości przestrzeni ludzkiego świata.

	<i>Przestrzeń w nauce współczesnej</i> . Pod red. S. Symotiuka, G. Nowaka: W 3 t. Lublin : Wydaw. Uniw. Marii Curie-Skłodowskiej, 1998. T. 1. S. 31–44.
Матеріали конференцій	Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика : збірник наукових праць. Голова редколегії Н. В. Подлевська; відповідальна за випуск Н. М. Торчинська. Хмельницький, 2022. Випуск десятий. 281 с.
Словники	1. Кузьменко В. І. Словник літературознавчих термінів. Київ : Укр. письм., 1997. 230 с. 2. Кононенко І., Співак О. Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів. Київ: Вища школа, 2022. 343 с. 3. Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego. Opr. S. Bąba, G. Dziamka, J. Liberek. Warszawa, 1995. 776 s.
Дисертації	1. Беднаж М. А. Польсько-українська міжмовна омонімія : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство. Київ, 2000. 220 с. 2. Malinowski M. Ortografia polska od II połowy XVIII wieku do współczesności. Kodyfikacja, reformy: Rozprawa doktorska. Katowicy : Recepcja Uniwersytet Śląski, 2011. 474 s.
Автореферат дисертацій	1. Беднаж М. А. Польсько-українська міжмовна омонімія : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство. Київ, 2000. 20 с. 2. Тимошук Р. П. Лінгвістична термінологія у польській мові : лексикографічний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. : 10.02.03. – слов'янські мови. Київ, 2012. 19 с.
Стаття з журналу	1. Торчинська Н. М. Розвиток польського мовознавства у середньопольський період. <i>Актуальні проблеми філології та перекладознавства</i> : зб. наукових праць. Хмельницький, 2019. Випуск 18. С. 54–61. 2. Bartmiński J. Semantyka i polityka. Nowy profil polskiego stereotypu Ukraińca. <i>Stereotypy mieszkają w języku</i> . Lublin, 2006. S. 299–314.
Стаття з газети	1. Герета Н. М. До питання про походження назви Волочиськ. <i>Зоря</i> . 2010. 21 жовтня. С. 4. 2. Terlikowski T. P. Gwałt i zabójstwo jako prawo Boże? <i>Gazeta Polska Codziennie</i> . 2020. 4 września.

Стаття зі збірника	1. Лизанець П. М. Лексичні мадяризми та їх стилістичні функції у новелах М. Томчания. <i>Розвиток української радянської новели</i> : тези доп. міжвузівськ. наук. конф. Ужгород, 1966. С. 106–111. 2. Marcjanik M. Etykieta językowa. <i>Współczesny język polski</i>. Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2001. S. 24–47.
Стаття з енциклопедії	Ткаченко О. Б. Полонізм. <i>Українська мова : енциклопедія</i> . Редколегія : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 503–504.
Електронний ресурс	1. Циховська Е. Д. Проблематика літературного простору в працях польських учених. <i>Актуальні проблеми слов'янської філології</i>. Серія: Лінгвістика і літературознавство. URL : http://litmisto.org.ua/?p=25876 (дата звернення: 03.02.2021). 2. Праслов'янська мова. <i>Вікіпедія</i>. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/яньськамова# (дата звернення: 21.02.2021). 3. Kowalczyk J. R. Stanisław Jerzy Lec. <i>Życie i twórczość (grudzień 2014)</i>. URL : http://culture.pl/pl/tworca/stanislaw-jerzy-lec (дата звернення: 21.02.2022). 4. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. URL : http://dir.icm.edu.pl/Słownik_geograficzny/ (дата звернення: 21.02.2021).

Додаток Г

Структура курсової роботи

Складники	Вимоги
Титульний аркуш	
ЗМІСТ	У змісті зазначаються початкові сторінки кожного розділу і підрозділу. Їхні назви у змісті й тексті мають бути однаковими. Розділи й підрозділи нумеруються арабськими цифрами та друкуються з абзацним відступом або по центру.
ВСТУП	У вступі вказується актуальність теми курсової роботи, мета і завдання, методи, джерельна база, наукова новизна, практичне значення. За бажанням – об'єкт, предмет, теоретичне значення дослідження.
РОЗДІЛ 1	Лінгвістично-теоретичний / літературно-історичний / огляд певної проблеми. Повинен включати 2–4 пункти.
РОЗДІЛ 2	Опис результатів власного дослідження. Повинен включати 2–4 пункти.
ВИСНОВКИ	У висновках коротко підсумовуються результати, отримані в процесі виконання роботи. Висновки за змістом мають відповідати поставленим завданням у вступі роботи.
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	Повинен містити 25–35 найменувань, розташованих за алфавітом за принципом. Не менше 50 % мають становити статті, тези, монографії. На всі наведені джерела повинні бути посилання в тексті курсової роботи.
ДОДАТКИ	У додатках розміщується об'ємний фактичний матеріал: таблиці, рисунки, словники тощо.

ЗМІСТ

Вступ.....	2
1. Організаційні питання щодо написання курсової роботи (графік роботи, тематика).....	7
2. Загальні настанови щодо написання та оформленні курсвої роботи.....	10
2.1. Складання плану (змісту) курсової роботи та збір матеріалу.....	10
2.2. Структура курсової роботи.....	10
2.2.1. Складники вступу і приклади їх формулювання.....	10
2.2.2. Орієнтовне наповнення основної частини курсової роботи.....	15
2.2.3. Заключна частина курсової роботи.....	17
2.3. Композиція курсової роботи.....	19
3. Мова і стиль наукової роботи.....	21
4. Технічні вимоги до оформлення курсової роботи.....	24
5. Дотримання вимог академічної доброчесності.....	24
6. Загальні вимоги до цитування.....	25
7. Використання інструментів штучного інтелекту.....	27
8. Захист курсової роботи.....	28
9. Оцінювання курсової роботи.....	29
Перелік джерел посилання.....	34
Додатки.....	35
Додаток А. Зразок оформлення титульного листа курсової роботи.....	35
Додаток Б. Зразок оформлення змісту.....	36
Додаток В. Зразки оформлення використаної літератури...	37
Додаток Г. Структура курсової роботи.....	40